

D

Sr. No.

103972

Punjab State Teacher Eligibility Test 2023
Paper- I

Maximum Marks :150

Time : 10:00 am to 12:30 pm

Name: _____

(Signature of the Candidate)

Roll No. (In Figures) _____

Roll No. (In Words) _____

: INSTRUCTIONS :

1. Total Questions are 150.
2. All questions in the Test are **multiple choice questions**.
3. Each question carries one **mark**, with **four** alternatives out of which one answer is **correct**.
4. **There is no negative marking**.
5. Use only **BLUE/BLACK Ball Point Pen** to darken the appropriate oval.
6. Mark your response only at the appropriate space against the number corresponding to the question while answering on the **OMR Response Sheet**.
7. Marking more than one response shall be treated as **wrong response**.
8. Mark your response by **completely darkening** the relevant oval. The Mark should be dark and the oval should be completely filled.
9. Use of calculator, Mobile or any other electronic device is strictly prohibited and use of these shall lead to disqualification.
10. The candidate **MUST remove the last Carbon copy (Candidate's Copy) of OMR after completion of Test**.
11. The question paper will be both in **English & Punjabi**. In case of any doubt, English version will be taken as final.

: ਹਦਾਇਤਾ:

1. ਕੁਲਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂਤੀਗਿਣਤੀ। 50 ਹੈ।
2. ਇਸਪ੍ਰੀਵਿਆਏਸਾ-ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ-ਵਿਕਲਪੀਹਨ।
3. ਹਰੇਕਪ੍ਰਸ਼ਨਦਾਇਕਾਂਕਹੋਵੇਗਾ, ਹਰਪ੍ਰਸ਼ਨਦੇਚਾਰਵਿਕਲਪਉਤਰਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂਵਿਚੋਂਇਕਸਹੀਹੈ।
4. ਗਲਤਉਤਰਲਈਨੈਗੇਟਿਵਮਾਰਕਿਗਨਾਹੀਹੈ।
5. ਓਵਲ (ਗੋਲੇ) ਨੂੰਭਰਨਲਈਕੇਵਲਨੀਲੇ/ਕਲੋਬਾਲਪ੍ਰਾਇਟਪੈਨਟੀਵਰਤੋਂਕੀਜਾਵੇ।
6. ਆਪਣਾਉਂਤਰਸਬੰਧਪ੍ਰਸ਼ਨਲਈਓ.ਐਮ.ਆਰ. /ਰਿਸਪਾਂਸ ਸਟਾਟ ਤੇਉਂਤਰਦੇਣਲਈਜ਼ਗੁਤੇਹੀਦਿਤਾਜਾਵੇ।
7. ਇਕਤੇਜਿਆਦਾਇੱਤੇਗਏਉਂਤਰਾਨੁਗਲਤਮੰਨਿਆਜਾਵੇਗਾ।
8. ਆਪਣਾਉਂਤਰਦੇਣਲਈਸਬੰਧਵਲ (ਗੋਲੇ) ਨੂੰਪੂਰੀਤਰੂਭਰਿਆਜਾਵੇ। ਓਵਲ (ਗੋਲੇ)
9. ਕ੍ਰਿਲਕੂਲੇਟਰ, ਮੋਬਾਈਲਜ਼ਾਂਕਿਸਮਾਂਕਿਸਮਦੇਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸਬੰਧਤਰਦੀਵਰਤੋਂਦੀਸਖਤਮਨਾਹੀਹੈਅਤੇਇਸਦੀਵਰਤੋਂਕਰਨਤੇਪਾਤਰਤਾਰੱਦਕੀਜਾਵੇਗੀ।
10. ਉਮੀਦਵਾਰੀਖਿਆਖਤਮਹੋਣਤੇਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸੀਟਦੇਨਲਾਅਖਰੀਕਾਰਬਨਕਾਪੀ (ਉਮੀਦਵਾਰਦੀਕਾਪੀ) ਉਤਾਰਲਵੇ।
11. ਪ੍ਰਸ਼ਨਪੱਤਰਅੰਗਰੇਜ਼ੀਅਤੇਪੰਜਾਬੀਦੋਵੇਂਭਾਸ਼ਾਵਿਵਚਿਹ੍ਨ। ਕਿਸੇਵੀਕਿਸਮਦੇਵਿਵਾਦਦੀਸੂਰਤਵਿਚਾਰਅੰਗਰੇਜ਼ੀਮਾਧਿਅਮਹੀਅੰਤਿਮਮੰਨਿਆਜਾਵੇਗਾ।

Adda247

Test Prime

ALL EXAMS, ONE SUBSCRIPTION

1,00,000+
Mock Tests

Personalised
Report Card

Unlimited
Re-Attempt

600+
Exam Covered

25,000+ Previous
Year Papers

500%
Refund

ATTEMPT FREE MOCK NOW

Read the passage carefully and answer the questions (1-8) that follow by choosing the best alternative:

We must insist that free oratory is only the beginning of free speech; it is not the end, but a means to an end. The end is to find the truth. The practical justification of civil liberty is not that the examination of opinion is one of the necessities of man. For experience tells us that it is only when freedom of opinion becomes the compulsion to debate that the seed which our forefathers planted has produced its fruit. When that is understood, Freedom will be cherished not because it is a vent for our opinions but because it is the surest method of correcting them. 'The unexamined life', said Socrates, 'is unfit to be lived by man'. This is the virtue of liberty, and the ground on which we may best justify our belief in it, that it tolerates error in order to serve the truth. When more men are brought face-to-face with their opponents oh, forced to listen and learn and mend their ideas, they cease to be children and savages and begin to live like civilized men. Then only is freedom a reality when men may voice their opinions because they must examine their opinions. The only reason for dwelling on all this is that if we are to preserve democracy we must understand its principles. And the principle which distinguishes it from all other forms of government is that in a democracy, the opposition not only is tolerated as constitutional but must be maintained because it is in fact indispensable. The democratic system cannot be operated without effective opposition.

1.	How, according to the passage, democracy can be preserved?	
	(A) By making good leaders	(B) By changing principles
	(C) By having an effective opposition	(D) With the help of good teachers
2.	Virtue of liberty means	
	(A) Having a good personality	(B) Doing debate
	(C) Tolerating errors to serve the truth	(D) Having free will
3.	When, according to the passage, freedom will become a reality?	
	(A) When men voice and examine their opinion	(B) When we have a good government
	(C) When we can do whatever we want	(D) None of the above
4.	The _____ life is unfit to be lived by men.	
	(A) Civilized	(B) Unexamined
	(C) Liberal	(D) Democratic
5.	'The end is to find the truth'. What kind of noun is 'truth'?	
	(A) Abstract noun	(B) Proper noun
	(C) Concrete noun	(D) Countable noun
6.	Identify the word opposite to the meaning of word 'Savage'	
	(A) Barbaric	(B) Turbulent
	(C) Civilized	(D) Fierce
7.	Identify the word closest in meaning to the word 'vent'	
	(A) Barrier	(B) Repress
	(C) Conceal	(D) Express feelings
8.	Which adjective can be formed from the word 'man'	
	(A) Men	(B) Women
	(C) Manly	(D) Main

Read the passage carefully and answer the questions (9-16) that follow by choosing the best alternative:

The third great defect of our civilization is that it does not know what to do with its knowledge. Science, as we have seen, has given us powers fit for the gods, yet we use them like small children. For example, we do not know how to manage our machines. Machines were made to be man's servant; yet he has grown so dependent on them that they are in a fair way to become his masters. Already most men spend most of their lives looking after and waiting upon machines. And the machines are very stern masters. They must be fed with coal, and given petrol to drink, and oil to wash with, and they must be kept at the right temperature. And if they do not get their meals when they expect them, they grow sulky and refuse to work, or burst with rage, and blow up and spread ruin and destruction all around them. So we have to wait upon them very attentively and do all that we can to keep them in good temper. Already we find it difficult to work or play without the machines, and a time may come when they will rule us all together, just as we rule the animals. And this bring me back to the point at which I asked, 'What do we do with all the time which the machines have saved for us, and the new energy they have given us?' The answer, I think, is that we should try to become more civilized. For the machines themselves, and the power which the machines have given us, are not civilization but aids to civilization.

9.	What, according to the passage, has given us gods like powers?	
	(A) Civilization	(B) Science
	(C) Saints	(D) Magic
10.	How machines have become our master?	
	(A) Machines are costly.	(B) We are over dependent on machines
	(C) Machines demand maintenance	(D) Machines are hard to manage
11.	Why machines are stern masters?	
	(A) Because they demand care and right amount of fuel.	(B) Because they are complicated.
	(C) Because they are man-made.	(D) None of the above
12.	What according to the author can be done with the time which machines have saved for us?	
	(A) for taking care of machines	(B) for becoming more civilized
	(C) for spending time with friends and family	(D) for going to vacations
13.	What will happen to machines if they are not looked after well?	
	(A) They will grow sulky	(B) They will stop working.
	(C) They will spread destruction all around.	(D) All of the above
14.	Choose the synonym for the word 'sulky' as used in the passage.	
	(A) Silky	(B) Cheerful
	(C) Ill-tempered	(D) Amiable
15.	Select the opposite of the word 'stern'?	
	(A) Serious	(B) Genial
	(C) Unfriendly	(D) Grim
16.	. 'The machines are very stern masters'. In the above sentence, what is 'very'?	
	(A) Noun	(B) Adjective
	(C) Verb	(D) Adverb
17.	_____ is the relative degree of prominence with which syllables of a word are pronounced.	
	(A) Word accent	(B) Suffix
	(C) Prefix	(D) Phonetics

18.	There are _____ consonant phonemes in RP (Received Pronunciation) English.		
	(A) 21	(B) 22	
	(C) 23	(D) 24	
19.	On the basis of place of articulation, /n/ sound in 'noise' is		
	(A) Plosive	(B) Affricate	
	(C) Nasal	(D) Lateral	
20.	The goal/s of English language learning at primary level is/are		
	(A) Attainment of a basic proficiency as is required in natural language learning	(B) Development of language into an instrument for knowledge acquisition	
	(C) Both 1 and 2	(D) None of the above	
21.	The body of empirical rules which explain and regulate the structure of the sentence is		
	(A) Grammar	(B) Phonemes	
	(C) Morphology	(D) Syllable	
22.	Which of the following is not the value of teaching poetry?		
	(A) Sublimates emotions	(B) Means of giving aesthetic pleasure	
	(C) Develops power of imagination	(D) It is monotonous	
23.	In _____ method of teaching of grammar, examples are placed before the students who draw their own conclusions.		
	(A) Deductive	(B) Inductive	
	(C) Prescriptive	(D) Descriptive	
24.	Introductory greeting in a letter is		
	(A) Heading	(B) Salutation	
	(C) Body of the letter	(D) Subscription	
25.	According to Billow, _____ is a morale-building and an interest building enterprise for the students.		
	(A) Storytelling	(B) Dramatization	
	(C) Poetry	(D) Remedial teaching	
26.	CLTA in pedagogy of English stands for		
	(A) Communicative language teaching approach	(B) Communicative linguistic teaching approach	
	(C) Communicative language teaching application	(D) Communicative linguistic teaching application	
27.	Find the word nearest in meaning to 'ratiocination'		
	(A) Woman who owns a business	(B) Official charges for a crime	
	(C) Process of thinking and arguing logically	(D) A substance in our body	
28.	Find the word opposite in meaning to 'Slumber'		
	(A) Happy	(B) Wake up	
	(C) Lovable	(D) Wait	
29.	I bought it _____ hundred rupees. Fill the appropriate preposition in the blank.		
	(A) Into	(B) From	
	(C) For	(D) Beside	
30.	What are the qualities of a good classroom speech?		
	(A) It should be done at normal speed	(B) Pauses should be carefully inserted	
	(C) Speakers should make use of proper stress and intonation	(D) All of the above	

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰੈਰੋ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 31 ਤੋਂ 38 ਤੱਕ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ-

ਮੁੰਡੇ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਪਰੇਅਰ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਤੱਪੜ ਤੇ ਦਰੀਆਂ ਵਿਛੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਚੜ੍ਹਦੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਥੜ੍ਹੇ ਉੱਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਾਮਿਆਨਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਮਿਆਨੇ ਦੇ ਹੇਠ ਥੜ੍ਹੇ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਮੇਜ਼ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਫੂਲਦਾਨ ਤੇ ਕੁਝ ਜੁਰਾਬਾਂ, ਬੁਨੈਣਾਂ, ਪੈਨਸਿਲਾਂ ਦੇ ਬੰਡਲ ਲਾਲ, ਪੀਲੇ, ਹਰੇ ਤੇ ਨੀਲੇ ਪਤੰਗੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁੰਨ ਕੇ ਸਜਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਥੜ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਕੁਝ ਕੁਰਸੀਆਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਡਾਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਚੰਦੂ ਇਹਨਾਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਮੇਜ਼ ਦੇ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਜਿਵੇਂ 'ਫੋਰੀਆਂ' ਪਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤੇ ਜਮਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਠਦੇ ਗਏ। ਅਧਿਆਪਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਖੜ੍ਹੇਤੇ, ਧਿਆਨ ਤੇ ਕੁਝ ਘਬਰਾਹਟ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਹਿੱਲੇ-ਜੁੱਲੇ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਬਿੰਦੇ-ਝੱਟੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਤੇ ਹੈਂਡਮਾਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਸਭ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ, ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੈਠ ਗਏ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਡਰਿੱਲ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਵਿਸਲ ਵਜਾਈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ।

31.	ਪੈਰੋ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸ਼ਬਦ 'ਬੰਡਲ' ਵਿਆਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ-	
	(A) ਪੜਨਾਂਵ ਹੈ	(B) ਸਮੂਹ-ਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਹੈ
	(C) ਸੰਖਿਆ-ਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਹੈ	(D) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹੈ
32.	ਪੈਰੋ ਵਿਚ ਕਿਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਘਟਨਾ-ਚਕ੍ਰ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?	
	(A) ਸਿਆਸੀ ਸਭਾ	(B) ਸਿੱਖਿਆ ਦਫ਼ਤਰ
	(C) ਸਕਲ	(D) ਮੇਲਾ
33.	ਇਸ ਪੈਰੋ ਵਿਚ ਆਏ ਸ਼ਬਦ 'ਫੋਰੀਆਂ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?	
	(A) ਤੁਰੰਤ	(B) ਤਲਾਸ
	(C) ਛੜ੍ਹਾਂਧੇ	(D) ਫੋਲਣਾ
34.	ਵਾਕੰਸ 'ਚੜ੍ਹਦੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ' ਤੋਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?	
	(A) ਉੱਚਾ ਥਾਂ	(B) ਸਟੇਜ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ
	(C) ਪੂਰਬੀ ਪਾਸਾ	(D) ਪੌੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ
35.	ਪੈਰੋ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਣਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?	
	(A) ਜੁਰਾਬ	(B) ਪਤੰਗੀ
	(C) ਕਾਗਜ਼	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
36.	ਸ਼ਾਮਿਆਨਾ ਕਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ?	
	(A) ਥੜ੍ਹੇ ਉੱਪਰ	(B) ਸਕੂਲ ਦੇ ਬਾਹਰ
	(C) ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
37.	'ਕਤਾਰ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?	
	(A) ਸਿਫਰ	(B) ਬੇਧਿਆ ਨ
	(C) ਝੁੰਡ	(D) ਸਤਰ
38.	ਪੈਰੋ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਸ਼ਬਦ ਖਾਸ ਨਾਂਵ ਹਨ, ਸਹੀ ਚੋਣ ਕਰੋ	
	(A) ਅਧਿਆਪਕ	(B) ਵਿਦਿਆਰਥੀ
	(C) ਚੰਦੂ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਵਿ ਟੋਟੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 39 ਤੋਂ 46 ਤੱਕ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ-

ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ
ਚੰਦ ਨਾਲੋਂ ਗੋਰੀ ਉੱਤੇ ਚੁੰਨੀ ਸੁੱਚੇ ਕੱਚ ਦੀ
ਪੈਰ ਪੈਰ ਉੱਤੇ ਰੂਪ ਹੈ ਖਿਲਾਰਨਾ
ਬਾਗਾਂ ਤੇ ਬਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਸ ਨੂੰ ਸੰਗਾਰਨਾ
ਗੱਭਰੂ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਗੋਣ ਲਈ ਆਏਗੀ
ਵੇਹੜਿਆਂ 'ਚ ਚਾਨਣਾ ਖਿੱਡੋਣ ਲਈ ਆਏਗੀ
ਦੇਸ ਦੇ ਨਸੀਬ ਵਿੱਚ ਜਾਉ ਰਚ ਮਚ ਜੀ
ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ..
ਮਾਰ ਮਾਰ ਹਾਕਾਂ ਉਹਨੇ ਪੈਲੀਆਂ ਜਗੋਣੀਆਂ

	<p>ਸਾਵੀਆਂ ਪੁਸ਼ਕਾਂ ਪਾ ਪਾ ਸੋਹਣੀਆਂ ਸਜ਼ੌਣੀਆਂ ਬੇਲਿਆਂ ਤੇ ਬੰਜਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਉਣੀ ਉਹ ਰੰਗਦੀ ਲਾਲੀ ਜਿਥੇ ਪਈ ਉਹਦੇ ਸੁਹਣੇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਟੋਣਕਾਂ 'ਚ ਕਿਵੇਂ ਆਵੇ ਨੱਚਦੀ ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ.. ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਰਾਣੀ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿਣਗੇ ਨੂਰ ਉਡ ਜਾਉ ਲਸ਼ਕਾਰੇ ਜਿੱਥੇ ਪੈਣਗੇ ਵਾਹਣਾ ਤੇ ਉਜਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਤੀ ਉਹਨੇ ਕੇਰਨੇ ਜੱਟੀਆਂ ਬਣੈਨਗੀਆਂ, ਸੋਨੇ ਦੇ ਅਟੇਰਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਚਰਖੀਆਂ ਤੇ ਸੂਤ ਉੱਨੂੰ ਨੱਚ ਜੀ ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ..</p>	
39.	ਕਾਵਿ ਟੋਟੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ 'ਵਾਹਣ' ਦਾ ਅਰਥ-	
	(A) ਵਾਹੀ ਹੋਈ ਪੈਲੀ	(B) ਵਹਿਣ
	(C) ਪਹਾੜੀ	(D) ਦਰਿਆ
40.	'ਬੇਲਿਆਂ' ਤੋਂ ਇਥੇ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?	
	(A) ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਸੰਘਣਾ ਜੰਗਲ	(B) ਵੇਲਾ
	(C) ਗੈਰ ਉਪਜਾਊ ਮਿੱਟੀ	(D) ਨਦੀਆਂ
41.	ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ—ਇਸ ਤੁਕ ਵਿਚ ਕਿਸ ਮੁਟਿਆਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?	
	(A) ਨੌਜਵਾਨ ਤੀਂਵੀਂ	(B) ਬਿਜਲੀ
	(C) ਛੋਟੀ ਜਹੀ ਲੜਕੀ	(D) ਤਾਰਾਂ
42.	ਕਾਵਿ ਟੋਟੇ ਵਿਚ ਮੁਟਿਆਰ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਸੀਬ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?	
	(A) ਲਾਲ	(B) ਨੇਰੂ
	(C) ਰੌਸ਼ਨ	(D) ਨੱਚਦੇ
43.	'ਵੇਹੜਿਆਂ 'ਚ ਚਾਨਣਾ ਖਿੱਡੋਣ ਲਈ ਆਏਗੀ'—ਇਥੇ ਸ਼ਬਦ 'ਵੇਹੜਿਆਂ' ਕਿਸ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ?	
	(A) ਆਮ ਨਾਂਵ	(B) ਖਾਸ ਨਾਂਵ
	(C) ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	(D) ਸਥਾਨ ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
44.	ਇਥੇ 'ਗੋਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਹੈ?	
	(A) ਪਰਿਮਾਣ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	(B) ਗੁਣ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
	(C) ਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	(D) ਪੜਨਾਵੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
45.	ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ 'ਹਾਕਾਂ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?	
	(A) ਸੁਣਾਉਣਾ	(B) ਹੜ੍ਹਮਤ
	(C) ਹਾਹਕਾਰ	(D) ਬੁਲਾਉਣਾ
46.	ਕਵੀ ਹਨੇਰਾ ਕਿੰਜ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?	
	(A) ਰੌਸ਼ਨੀ ਨਾਲ	(B) ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ
	(C) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ	(D) ਲਲਕਾਰ ਨਾਲ
47.	ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆਂ ਬੱਚੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਿੰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ?	
	(A) ਸੁਣਕੇ	(B) ਪੜ੍ਹਕੇ
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
48.	ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ?	
	(A) ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ ਤਰਕ	(B) ਸੌਖਿ ਤੋਂ ਔਖਿ
	(C) ਸੁਣਨਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ, ਲਿਖਨਾ	(D) ਕੁਦਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਖਲਾਈ
49.	ਸੁਣਨ ਕੌਸਲ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਅਭਿਆਸ ਲਾਹੌਰੰਦ ਹੋਵੇਗਾ?	
	(A) ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ	(B) ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਨਾਟਕੀ ਰੂਪ
	(C) ਛੋਟੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਉੱਚਾਰਨ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

50.	ਬੌਲਣ ਕਲਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਅਭਿਆਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ?			
	(A) ਸਮੂਹਿਕ ਕਵਿਤਾ ਪਾਠ		(B) ਬਾਲ ਸਭਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ	
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ		(D) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ	
51.	ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ- ਸਹੀ ਸੁਣਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਕਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਆਮ ਕਰਕੇ----- ਕਰਦੇ ਹਨ।			
	(A) ਵਿਅੰਜਨ ਲੋਪ		(B) ਸਵਰ ਲੋਪ	
	(C) ਗ੍ਰਾਹਣ		(D) ਸ਼ਬਦ ਲੋਪ	
52.	ਨਾਸਿਕੀ ਸਵਰ ਪੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟਿੱਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?			
	(A) ਸਿਹਾਰੀ		(B) ਬਿਹਾਰੀ	
	(C) ਹੋੜਾ		(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ	
53.	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਸੂਝ ਉਚਾਰੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?			
	(A) ਸਵਰ ਲੋਪ		(B) ਸਵਰ ਵਾਧਾ	
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ		(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ	
54.	ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਜਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ?			
	(A) ਵਿੰਗੀਆਂ-ਟੇਢੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਲਵਾਉਣਾ		(B) ਕਲਮ ਫੜਨ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਦਸਣਾ	
	(C) ਬੱਚੇ ਦਾ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਉੱਗਲ ਫੇਰਨਾ		(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ	
55.	ਲਿਖਤੀ ਕੰਮ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਪਰਾਲਾ ਸਹੀ ਹੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ?			
	(A) ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਧਾਈ		(B) ਗੁੱਟ ਬਣਾ ਕੇ ਸੁਧਾਈ	
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ		(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ	
56.	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਣ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਣ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?			
	(A) ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਮੱਧਮ ਆਵਾਜ਼		(B) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ	
	(C) ਜਮਾਤ ਅੰਦਰਲੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਤਰੁੱਟੀਆਂ		(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ	
57.	ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਉਣਾ ਆਰੰਭਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋਗੇ ?			
	(A) ਦਿਸ਼ਟੀ-ਸਰਤ ਸਹਾਇਕ ਸਾਧਨ		(B) ਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸਾਧਨ	
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ		(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ	
58.	ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ- ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਧੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ----- ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।			
	(A) ਸੰਚਿਤ ਕਾਰਡ		(B) ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ	
	(C) ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਾਰਡ		(D) ਨਿਕਾਸ ਕਾਰਡ	
59.	ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਗੁਣਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਕੀ ਹੈ ?			
	(A) ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ		(B) ਯੋਗ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ	
	(C) ਸਚਿੱਤਰ ਪੰਨੇ		(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ	
60.	ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋਗੇ ?			
	(A) ਹੈਂਡ-ਸੈਟ		(B) ਆਈ-ਫੋਨ	
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ		(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ	
61.	_____ represents the pattern of biological, cognitive, and socio-emotional processes that begins at conception and continues through the life span. _____ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨ, ਬੌਧਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ-ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।			
	(A) Development/ ਵਿਕਾਸ		(B) Growth/ ਵਾਧਾ	
	(C) Maturation/ ਪਰਿਪੱਕਤਾ		(D) Cognition/ ਬੋਧ	

62.	Piagetian concept of the incorporation of new information into existing knowledge is called _____./ ਮੌਜੂਦਾ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਈਗੇਟੀਅਨ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ _____ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।			
	(A) Assimilation/ ਸਮਾਈਕਰਣ	(B) Accommodation/ ਰਿਹਾਇਸ਼		
	(C) Organization/ ਸੰਗਠਨ	(D) Equilibration/ ਸੰਤੁਲਨ		
63.	Who among the following presented a social constructivist approach to learning? ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ?			
	(A) Ausubel/ ਔਸਬੇਲ	(B) Gagne/ ਗਾਨੇ		
	(C) Jean Piaget/ ਜੀਨ ਪਾਈਗੇਟ	(D) Lev Vygotsky/ ਲੇਵ ਵਿਗੋਟਸਕੀ		
64.	People value trust, caring and loyalty to others as a basis for moral judgment, represents which of the following stage of Kohlberg's theory of moral development?/ ਲੋਕ ਨੈਤਿਕ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੋਹਲਬਰਗ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿੱਧਾਂਤ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?			
	(A) Stage 2 Individualism, Purpose, and exchange/ ਪੜਾਅ 2 ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਟਾਂਦਰਾ	(B) Stage 3 Mutual interpersonal expectations, relationships, and interpersonal conformity/ ਪੜਾਅ 3 ਆਪਸੀ ਪਰਸਪਰ ਉਮੀਦਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ		
	(C) Stage 4 social system morality/ ਪੜਾਅ 4 ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੈਤਿਕਤਾ	(D) Stage 1 Heteronomous Morality/ ਪੜਾਅ 1 ਵਿਭਿੰਨ ਨੈਤਿਕਤਾ		
65.	In triarchic theory of intelligence as given by Sternberg, which of the following is not included? ਸਟਰਨਬਰਗ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਤਿਕੋਣੀ ਸਿੱਧਾਂਤ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ?			
	(A) Spatial/ ਸਥਾਨਿਕ	(B) Analytical/ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕਤਾ		
	(C) Creative/ ਰਚਨਾਤਮਕ	(D) Practical/ ਵਿਹਾਰਕ		
66.	Which of the following represents the acquisition of a traditional masculine or feminine role?/ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਮਰਦ ਜਾਂ ਇਸਤਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?			
	(A) Gender roles/ ਜੈਂਡਰ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ	(B) Gender typing/ ਜੈਂਡਰ ਟਾਈਪਿੰਗ		
	(C) Gender integration/ ਜੈਂਡਰ ਏਕੀਕਰਨ	(D) Gender stereotyping/ ਜੈਂਡਰ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਿੰਗ		
67.	In Pavlov's experiments, Pavlov gave food to the dog only after ringing the bell, not after any other sound, represents which of the following concepts?/ ਪਾਵਲੋਵ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਵਲੋਵ ਨੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਘੰਟੀ ਵਜਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?			
	(A) Generalization/ ਸਾਧਾਰਨੀਕਰਨ	(B) Discrimination/ ਵਿਤਕਰਾ		
	(C) Extinction/ ਅਲੋਪ ਹੋਣਾ	(D) Sensitization/ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ		
68.	The concept of child-centred education is advocated by/ ਬਾਲ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ:			
	(A) John Dewey/ ਜੰਨ ਡੇਵੀ ਦੁਆਰਾ	(B) Pestalozzi/ ਪੇਸਟਾਲੋਜੀ ਦੁਆਰਾ		
	(C) Herbart/ ਹਰਬਰਟ ਦੁਆਰਾ	(D) Froebel/ ਫ੍ਰੋਬੇਲ ਦੁਆਰਾ		
69.	Which of the following is not the characteristic of emotional intelligence given by Peter Salvovoy?/ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਪੀਟਰ ਸੇਲਵੋਵੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?			
	(A) Perceiving emotions/ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ	(B) Managing emotions/ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ		
	(C) Using emotions/ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ	(D) Controlling emotions/ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ		
70.	The concept of continuous and comprehensive evaluation is introduced in the year _____./ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਾਲ _____ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।			
	(A) 2010	(B) 2005		
	(C) 2009	(D) 2004		
71.	The conflict theory is given by/ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਿੱਧਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:			
	(A) Emile Durkheim/ ਐਮੀਲ ਦੁਰਖਾਈਮ ਦੁਆਰਾ	(B) Karl Marx/ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੁਆਰਾ		
	(C) Robert Stolle/ ਰੋਬਰਟ ਸਟੋਲੇ ਦੁਆਰਾ	(D) Max Weber/ ਮੈਕਸ ਵੇਬਰ ਦੁਆਰਾ		

72.	Which of the following classroom environment places no demands on the students of any sort and students are actively supported in their efforts to seek their own ends using any reasonable means?/ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਲਾਸਰੂਮ ਮਾਹੌਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜ਼ਬ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ?		
	(A) The authoritative style/ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ੈਲੀ	(B) The Indulgent style/ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸ਼ੈਲੀ	
	(C) The permissive style/ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸ਼ੈਲੀ	(D) The democratic style/ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ੈਲੀ	
73.	Which of the following represented the four clusters of emotional intelligence given by Goleman (2001)?/ ਗੋਲਮੈਨ (2001) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ :		
	(A) Self awareness, social awareness, self-management and relationship management/ ਸਵੈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਵੈ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	(B) Self motivation, social awareness, self-management and relationship management/ ਸਵੈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਵੈ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	
	(C) Self awareness, social awareness, self-concept and relationship management/ ਸਵੈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਵੈ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	(D) Self concept, social awareness, self-concept and relationship management/ ਸਵੈ-ਸੰਕਲਪ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਵੈ-ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	
74.	Which assessment technique is subjective in nature?/ਕਿਹੜੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਕਨੀਕ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ?		
	(A) Objective type questions/ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ	(B) Quiz/ ਕੁਇੱਜ਼	
	(C) Rating Scale/ ਰੇਟਿੰਗ ਸਕੇਲ	(D) Multiple type questions/ ਬਹੁ-ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ	
75.	The best child centred approach of learning is /ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਬਾਲ ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਹੁੰਚ ਹੈ :		
	(A) Enquiry based learning ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖਲਾਈ	(B) Concept formation/ ਸੰਕਲਪ ਨਿਰਮਾਣ	
	(C) Project based learning/ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖਲਾਈ	(D) Lecture/ ਲੈਕਚਰ	
76.	Reciprocal determinism model of albert bandura consist of following three factors except/ ਅਲਬਰਟ ਬੈਂਡੂਰਾ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ :		
	(A) Behaviour/ ਵਿਵਹਾਰ	(B) Person/ ਵਿਅਕਤੀ	
	(C) Genetic/ ਜੈਨੋਟਿਕ	(D) Environment/ ਵਾਤਾਵਰਨ	
77.	_____ is a classroom in which students from different cultural backgrounds cooperate by doing different parts of a project to reach a common goal./ _____ ਇੱਕ ਕਲਾਸਰੂਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗ ਕਰਕੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।		
	(A) Group classroom/ ਸਮੂਹ ਕਲਾਸਰੂਮ	(B) Jigsaw Classroom/ ਜਿਗਸੋਵ ਕਲਾਸਰੂਮ	
	(C) Paired classroom/ ਜੌੜਾਬੱਧ ਕਲਾਸਰੂਮ	(D) Pair-share classroom/ ਪੋਅਰ-ਸੋਅਰ ਕਲਾਸਰੂਮ	
78.	The Erickson theory of development comes under/ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਐਰਿਕਸਨ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ :		
	(A) Psychoanalytic theory of child development/ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿਧਾਂਤ	(B) Behaviourist theory of child development/ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ	
	(C) Cognitive theory of child development/ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਬੌਧਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ	(D) Constructivist theory of child development/ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ	
79.	Thurston's group factor structure of intelligence does not include which of the following factors?/ ਥਰਸਟਨ ਦੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕਾਰਕ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ :		
	(A) Number factor/ ਸੰਖਿਆ ਕਾਰਕ	(B) Memory/ ਸੈਮੋਰੀ	
	(C) Word fluency/ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ	(D) Abstract thinking/ ਅਮੂਰਤ ਸੋਚ	

80.	Which of the following is not a part of factor theories of intelligence?/ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਕਾਰਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?		
	(A) Sternberg theory/ ਸਟਰਨਬਰਗ ਸਿਧਾਂਤ	(B) Vernon Hierarchical theory/ ਵਰਨ ਹਾਇਰਾਰਕੀਕਲ ਸਿਧਾਂਤ	
	(C) Thurston theory/ ਥਰਸਟਨ ਸਿਧਾਂਤ	(D) Guilford theory/ ਗਿਲਫਰਡ ਸਿਧਾਂਤ	
81.	Stanford Binet scale is a type of _____. / ਸਟੇਨਫਰਡ ਬਿਨੇਟ ਸਕੇਲ _____ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ।		
	(A) Verbal test/ ਮੌਖਿਕ ਟੈਸਟ	(B) Non-verbal group test/ ਗੈਰ ਮੌਖਿਕ ਸਮੂਹ ਟੈਸਟ	
	(C) Individual verbal test/ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੌਖਿਕ ਟੈਸਟ	(D) Verbal group test/ ਮੌਖਿਕ ਸਮੂਹ ਟੈਸਟ	
82.	Terman defines intelligence in terms of/ ਟਰਮਨ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ :		
	(A) Ability to adapt/ ਢਾਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ	(B) Ability to understand/ ਸਮਝਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ	
	(C) Ability to solve problems/ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ	(D) Ability to think in abstract terms/ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਚਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ	
83.	Who gave the concept of Kindergarten school?/ ਕਿੰਡਰਗਾਰਟਨ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪਾਰਨਾ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤੀ?		
	(A) John Dewey/ ਜੋਨ ਡੇਵੀ	(B) Pestalozzi/ ਪੇਸਟਾਲੋਜੀ	
	(C) Herbart/ ਹਰਬਰਟ	(D) Froebel/ ਫਰੋਬੇਲ	
84.	The correct sequence of categories of learning outcomes in affective domain is/ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਕ੍ਰਮ ਹੈ :		
	(A) Receiving, Responding, Valuing, Organization and characterization/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ, ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ	(B) Receiving, Responding, Organization, Valuing and characterization/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਸੰਗਠਨ ਕਰਨਾ, ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ	
	(C) Receiving, Responding, Valuing, Organization and characterization/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ, ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ	(D) Receiving, Responding, Organization, characterization and Valuing/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਸੰਗਠਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ	
85.	ADHD stands for/ ADHD ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ :		
	(A) Attention disorder and hyperactivity deficit/ ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਡਿਸਾਰਡਰ ਐਂਡ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡੇਫਿਸਿਟ	(B) Attention deficiency and hyperactivity disorder/ ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਡੈਫਿਸਿੰਸੀ ਐਂਡ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਾਰਡਰ	
	(C) Attention deficit hyperactivity disorder/ ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਡੇਫਿਸਿਟ ਐਂਡ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਾਰਡਰ	(D) Attention disorder hypertension deficit/ ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਡਿਸਾਰਡਰ ਐਂਡ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡੇਫਿਸਿਟ	
86.	_____ are problems in pronouncing sounds correctly./ _____ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ।		
	(A) Fluency disorders/ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਕਾਰ	(B) Articulation disorders/ ਆਰਟੀਕੁਲੇਸ਼ਨ ਵਿਕਾਰ	
	(C) Voice disorders/ ਆਵਾਜ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਾਰ	(D) Language disorders/ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਾਰ	
87.	A teacher is using an alternative computer keyboard to facilitate learning of a child suffering from cerebral palsy, is an example of which type of technology?/ ਦਿਮਾਗੀ ਅਪਰੰਗ ਤੋਂ ਪੀਤੜ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਹਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਕੀਬੋਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ?		
	(A) Instructional technology/ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ	(B) Computer assisted technology/ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਹਾਇਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ	
	(C) Assistive technology/ ਸਹਾਇਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ	(D) Complex hypermedia/ ਕੰਪਲੈਕਸ ਹਾਈਪਰਮੀਡੀਆ	

88.	Inclusion in education refers to/ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ :		
	(A) Students with special needs spend all their time with normal students/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਆਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ	(B) Students with special needs spend half of their time with normal students/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਅੱਧਾ ਸਮਾਂ ਆਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ	
	(C) Students with special needs attend special schools/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ	(D) Integration of special needs students with normal students occasionally/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਆਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਏਕੀਕਰਨ	
89.	Most commonly identified form of intellectual disability which is genetically transmitted is _____./ ਬੈਂਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਜੋ ਕਿ ਜੈਨੋਟਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ _____ ਹੈ।		
	(A) Genetic syndrome/ ਜੈਨੋਟਿਕ ਸਿੰਡਰੋਮ	(B) Down syndrome/ ਡਾਊਨ ਸਿੰਡਰੋਮ	
	(C) Birth disorder syndrome/ ਜਨਮ ਵਿਕਾਰ ਸਿੰਡਰੋਮ	(D) Intellect disorder/ ਬੁੱਧੀ ਵਿਕਾਰ	
90.	____ refers to a broad range of autism disorders including the classical and severe forms of autism/ _____ ਐਟਿਜ਼ਮ ਦੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪਾਂ ਸਮੇਤ ਐਟਿਜ਼ਮ ਵਿਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ :		
	(A) Autism spectrum disorders/ ਐਟਿਜ਼ਮ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿਕਾਰ	(B) Autism-specific disorders/ ਐਟਿਜ਼ਮ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਕਾਰ	
	(C) ADHD/ ਏ.ਡੀ.ਐਚ.	(D) ADHD/ ਏ.ਡੀ.ਐਚ.ਡੀ.	
91.	'Mathematics is a language with which the God wrote the Universe' is said by/ ਗਣਿਤ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ' ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ		
	(A) G.H Hardy/ ਜੀ ਐਚ ਹਾਰਡੀ	(B) Ramanujan/ ਰਾਮਾਨੁਝਾਨ	
	(C) Galileo/ ਗੈਲੋਲੀਓ	(D) Bhaskara I/ ਭਾਸਕਰ	
92.	Which of the following is called building block of Mathematics/		
	(A) Arguments/ ਦਲੀਲਾਂ	(B) Undefined terms/ ਅਪਰਿਭਾਸਿਤ ਸਰਤਾਂ	
	(C) Natural Phenomenon/ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰੇ	(D) None of these/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ	
93.	According to NPE-1986, upto what level mathematics should be compulsory for all children in Indian schools / NPE-1986 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਗਣਿਤ ਕਿਸ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।		
	(A) Elementary Stage/ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਟੇਜ	(B) Secondary Stage/ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਟੇਜ	
	(C) Senior Secondary Stage/ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਟੇਜ	(D) College Stage/ ਕਾਲਜ ਸਟੇਜ	
94.	Following the recommendations of.....on evaluation reforms in school education the traditional examinations are being replaced with continuous and comprehensive evaluation (C.C.E.) scheme/..... ਦੀਆਂ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੰਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ; ਰਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰੇਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਸੀ.ਸੀ.ਈ.) ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।		
	(A) NCF-2000	(B) NEP-1986	
	(C) NCF-2005	(D) NEP-2020	
95.	Which type of testing helps a teacher to know 'Why a student is feeling difficulty in learning a particular concept?'/ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਿਉਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ'		
	(A) Diagnostic Testing/ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਟੈਸਟਿੰਗ	(B) Knowledge Testing/ ਗਿਆਨ ਟੈਸਟਿੰਗ	
	(C) Skill Testing/ ਹੁਨਰ ਟੈਸਟਿੰਗ	(D) Understanding Testing/ ਸਮਝ ਟੈਸਟਿੰਗ	

96.	<p>Which of following is not a problem in teaching learning of Mathematics/ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਣਿਤ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ</p> <p>(A) A sense of fear and failure regarding Mathematics among a majority of children/ ਬਹੁਤ ਬੋਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਣਿਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਰ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ</p> <p>(B) A curriculum that disappoints both a talented minority as well as the non-participating majority at the same time/ ਇੱਕ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੈਰ-ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ</p> <p>(C) Crude methods of assessment that encourage perception of mathematics as mechanical Computation/ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਕੱਚੇ ਢੰਗ ਜੋ ਗਣਿਤ ਨੂੰ ਮਕੈਨੀਕਲ ਗਣਨਾ ਵਜੋਂ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ</p> <p>(D) Enriching teachers with a variety of mathematical resources/ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਣਿਤ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾਉਣਾ</p>	
97.	<p>In the words of David Wheeler, it is "more useful to know how to ----- than to know a lot of mathematics, Fill in the blank with one of the following./ ਡੇਵਿਡ ਵੀਲਰ (David Wheeler) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, "ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਣਿਤ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ..... ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ।</p> <p>(A) Solve Problems/ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ (B) Use Mathematics/ ਗਣਿਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ</p> <p>(C) Rationalize/ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਓ (D) Mathematize/ ਗਣਿਤ ਕਰੋ</p>	
98.	<p>As per the NCF(2005), The Mathematics Curriculum should be coherent in the sense that/ NCF (2005) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗਣਿਤ ਦਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ(coherent) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ</p> <p>(A) It seeks to achieve the higher aim rather than the narrower aim/ ਇਹ ਤੰਤ੍ਰ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉੱਚੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ</p> <p>(B) The variety of methods and skills available piecemeal cohere into an ability to address problems that come from science and social studies in high school/ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਜੋ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਐਨਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਣਾਉਣ</p> <p>(C) Students feel the need to solve such problems/ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ</p> <p>(D) All the Above/ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ</p>	
99.	<p>The ratio of the areas of two similar triangles is equal to of their corresponding sides./ ਦੋ ਸਮਾਨ ਤਿਕੋਣਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਉਹਨਾਂ ਦਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰੀ (Corresponding) ਭੂਜਾਵਾਂ ਦੇ..... ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।</p> <p>(A) the ratio / ਅਨੁਪਾਤ</p> <p>(B) square of the ratio/ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਰਗ</p> <p>(C) cube of the ratio/ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਘੱਣ</p> <p>(D) none of these/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ</p>	
100.	<p>The following observations have been arranged in ascending order. If the median of the data is 63, find the value of x.</p> <p>29, 32, 48, 50, x, x+2, 72, 78, 84, 95/ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਡੇਟਾ ਦੀ ਮੱਧਿਕਾ (median) 63 ਹੈ, ਤਾਂ x ਦਾ ਮੁੱਲ ਲੱਭੋ।</p> <p>29, 32, 48, 50, x, x+2, 72, 78, 84, 95</p> <p>(A) 60</p> <p>(B) 61</p> <p>(C) 62</p> <p>(D) 63</p>	
101.	<p>For any two positive integers a and b, $HCF(a,b) \times LCM(a,b) =$/ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ (integers) a ਅਤੇ b ਲਈ, $HCF(a,b) \times LCM(a,b) =$</p> <p>(A) $a \times b$</p> <p>(B) $a \div b$</p> <p>(C) $a+b$</p> <p>(D) $b \div a$</p>	

102.	Which of the following rational numbers have terminating decimal expansion?/ निमनलिखित विंਚੇ किहਜੀ ਪਰਿਮੇਯ ਸੰਖਿਆਵਾਂ (rational number) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤ (terminating) ਦਸ਼ਮਲਵ ਵਿਸਤਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?		
	(A) 15/1600	(B) 64/455	
	(C) 29/343	(D) None of these/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ	
103.	How many silver coins, 1.75 cm in diameter and of thickness 2mm, must be melted to form a cuboid of dimensions 5.5 cm x 10cm x 3.5 cm?/ 1.75 ਮੈਟੀਮੀਟਰ ਵਿਆਸ ਅਤੇ 2 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਮੇਟਾਈ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਮਿਕਿਆਂ ਨੂੰ, 5.5 ਮੈਟੀਮੀਟਰ x 10 ਮੈਟੀਮੀਟਰ x 3.5 ਮੈਟੀਮੀਟਰ ਆਕਾਰ ਦੇ ਘਣ(cuboid) ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਿਘਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?		
	(A) 300	(B) 350	
	(C) 400	(D) 450	
104.	A toy is in the form of a cone of radius 3.5 cm mounted on a hemisphere of same radius. The total height of the toy is 15.5 cm. The total surface area of the toy is...../ ਇੱਕ ਖਿਡੌਣਾ 3.5 ਮੈਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸੇ ਘੇਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਰਧਗੋਲੇ (Hemisphere) ਉੱਤੇ ਮਾਊਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਿਡੌਣੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਉਚਾਈ 15.5 ਮੈਟੀਮੀਟਰ ਹੈ। ਖਿਡੌਣੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਸਤਹ ਖੇਤਰਫਲ (surface area)		
	(A) 214.5 cm^2	(B) 234.5 cm^2	
	(C) 186.5 cm^2	(D) 96.5 cm^2	
105.	Which of the following cannot be determined graphically?/ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ?		
	(A) Mean / ਮੱਧਮਾਨ	(B) Median / ਮੱਧਿਕਾ	
	(C) Mode/ ਬਹੁਲਕ	(D) None of these/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ	
106.	Which of the following is not a Roman numeral/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰੋਮਨ ਅੰਕ (Roman Number) ਨਹੀਂ ਹੈ		
	(A) XL	(B) LX	
	(C) VX	(D) XC	
107.	Which of the following is correct regarding Bar Graphs/ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਫ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?		
	(A) Bars of any width can be drawn vertically with equal spacing between them / ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੌੜਾਈ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਵਾ / ਵਰਟਿਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ	(B) Bars of uniform width can be drawn vertically with equal spacing between them/ ਇਕਸਾਰ ਚੌੜਾਈ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਵਾ / ਵਰਟਿਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ	
	(C) Bars of uniform width can be drawn vertically with unequal spacing between them/ ਇਕਸਾਰ ਚੌੜਾਈ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਵਾ / ਵਰਟਿਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ	(D) Bars of uniform width can be drawn horizontally or vertically with equal spacing between them/ ਇਕਸਾਰ ਚੌੜਾਈ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਲੇਟਵਾ / ਹੋਰਿਜਨਟਲ ਜਾਂ ਖੜਵਾ / ਵਰਟਿਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।	
108.	The ages of Hari and Harry are in the ratio 5:7. Four years from now the ratio of their ages will be 3:4. Their present ages are./ ਹਰੀ ਅਤੇ ਹੈਰੀ ਦੀ ਉਮਰ 5:7 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ(ratio) ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ 3:4 ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਉਮਰਹੈ।		
	(A) 25, 35	(B) 20, 28	
	(C) 15, 21	(D) 30, 42	

109.	How many diagonals does a convex quadrilateral have/ ਇੱਕ ਕਨਵੈਕਸ ਚਤੁਰਭੁਜ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਵਿਕਰਣ(diagonals) ਹੁੰਦੇ ਹਨ		
	(A) 2	(B) 1	
	(C) 0	(D) None of these/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ	
110.	If the number is the square number, it has to be sum of / ਜੇਕਰ ਸੰਖਿਆ, ਸੰਖਿਆ ਵਰਗ(square number) ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਾ ਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ		
	(A) Successive Numbers starting from 1/1 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨੰਬਰ	(B) Successive Odd Numbers starting from 1/1 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਔਡ ਨੰਬਰ	
	(C) Successive Even Numbers starting from 2/2 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮ ਸੰਖਿਆਵਾਂ	(D) Successive Numbers starting from 0/0 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨੰਬਰ	
111.	Observe the following pattern and find the missing digits / ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭੋ $11^2=121$ $101^2=10201$ $1001^2=1002001$ $10001^2=100020001$ $10000001^2=.....$		
	(A) 1000002000001	(B) 100020001	
	(C) 1000000200000001	(D) 10000000200000001	
112.	Which of the following is not a perfect cube/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਘਣ (Perfect Cube) ਨਹੀਂ ਹੈ		
	(A) 216	(B) 1000	
	(C) 128	(D) 46656	
113.	Kamala borrowed Rs.26,400 from a Bank to buy a scooter at a rate of 15% p.a. compounded yearly. The amount she pays at the end of 2 years and 4 months to clear the loan will be/ ਕਮਲਾ ਨੇ 15% p.a ਸਲਾਨਾ ਮਿਸ਼ਨਿਤ(compound) ਦਰ ਨਾਲ ਸਕੂਟਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 26,400 ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਲਏ। ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਉਹ ਕਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਲਈ 2 ਸਾਲ ਅਤੇ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ ਉਹ..... ਹੈ		
	(A) Rs. 31,475.30	(B) Rs. 36,854.40	
	(C) Rs.36,659.70	(D) Rs. 32,434.90	
114.	$(1.5x-4y)(1.5x+4y+3)-4.5x+12y =$		
	(A) $2.25 x^2 - 16 y^2$	(B) $2.5 x^2 - 1.6 y^2$	
	(C) $2.05 x^2 - 16 y^2 + 6 xy$	(D) $2.25 x^2 - 16 y^2 + 16 xy$	
115.	Subtract $4p^2q - 3pq + 5pq^2 - 8p + 7q - 10$ from $18 - 3p - 11q + 5pq - 2pq^2 + 5p^2q/4p^2q - 3pq + 5pq^2 - 8p + 7q - 10$ ਨੂੰ $18 - 3p - 11q + 5pq - 2pq^2 + 5p^2q$ ਤੋਂ ਘਟਾਓ		
	(A) $p^2q - 3pq^2 + 8pq - 18q + 5p + 28$	(B) $p^2q - 7pq^2 + 5pq - 18q + 5p + 28$	
	(C) $p^2q - 7pq^2 + 8pq - 18q + 5p + 28$	(D) $p^2q - 7pq^2 + 8pq - 18q + 5p + 18$	
116.	The remainder when $x^3 - ax^2 + 6x - a$ is divided by $x - a$ / ਜਦੋਂ $x^3 - ax^2 + 6x - a$ ਨੂੰ $x - a$ ਨਾਲ ਭਾਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਬਾਕੀ(remainder) ਕੀ ਬਚਦਾ ਹੈ		
	(A) $x+7$	(B) $3a+2$	
	(C) $x+2a$	(D) $5a$	
117.	The value of k , if $x - 1$ is a factor of $p(x) = kx^2 - 3x + k$ / k ਦਾ ਮੁੱਲ, ਜੇਕਰ $x - 1$; $p(x) = kx^2 - 3x + k$ ਦਾ ਗੁਣਕ (factor) ਹੈ।		
	(A) 3	(B) 1/2	
	(C) 3/2	(D) 3/4	

118.	<p>Which of the following is not true when a transversal intersects two parallel lines, then each pair of / ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਵਰਸਲ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਰੇਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਹਰੇਕ</p> <p>(A) Corresponding angles is equal. / ਸੰਗਤ (Corresponding) ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਬਗਾਬਰ ਹੈ।</p> <p>(B) Alternate interior angles is equal./ ਅੰਦਰੂਨੀ ਇਕਾਂਤਰ(Alternate) ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਬਗਾਬਰ ਹੈ।</p> <p>(C) Interior angles on the same side of the transversal is equal./ ਟ੍ਰਾਂਸਵਰਸਲ ਦੇ ਇੱਕੋ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਬਗਾਬਰ ਹੈ।</p> <p>(D) Interior angles on the same side of the transversal is supplementary./ ਟ੍ਰਾਂਸਵਰਸਲ ਦੇ ਇੱਕੋ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਸੰਪੂਰਕ(Supplementary) ਹੈ।</p>			
119.	<p>Which of the following is not a criterion for congruence of triangles?/ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਤਿਕੋਣਾਂ ਦੀ ਸਰਬੰਗਾਸਮ (congruence) ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ?</p> <p>(A) SAS</p> <p>(B) ASA</p> <p>(C) RHS</p> <p>(D) AAA</p>			
120.	<p>A right triangle ABC with sides 5 cm, 12 cm and 13 cm is revolved about the side 12 cm. Then the volume of the solid so obtained is/ 5 ਮੈਟੀਮੀਟਰ, 12 ਮੈਟੀਮੀਟਰ ਅਤੇ 13 ਮੈਟੀਮੀਟਰ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਮਕੋਣ ਤਿਕੋਣ ABC; 12 ਮੈਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਭੁਜਾ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੰਮਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਠੋਸ ਦੀ ਆਇਨ</p> <p>(A) $100\pi \text{ cm}^3$</p> <p>(B) $120\pi \text{ cm}^3$</p> <p>(C) $110\pi \text{ cm}^3$</p> <p>(D) $780\pi \text{ cm}^3$</p>			
121.	<p>Which of the following statements is not true for organic manure?/ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਲਈ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?</p> <p>(A) It enhances water holding capacity of soil/ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਾਣੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ</p> <p>(B) It has a balance of all plant nutrients/ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ</p> <p>(C) It provides humus to soil/ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਹਿਊਮਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ</p> <p>(D) It improves texture of soil/ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦੀ ਹੈ</p>			
122.	<p>Read the statements given below:</p> <p>A. Seeds require moisture for germination./ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਉੱਗਣ ਲਈ ਨਮੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।</p> <p>B. Plants can absorb nutrients mostly in dissolved form./ ਪੋਦੇ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘੁਲੇ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।</p> <p>C. Irrigation protects crops from both frost and hot air currents./ ਸਿੰਚਾਈ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਠੰਡ ਅਤੇ ਗਰਮ ਹਵਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।</p> <p>D. Irrigation improves soil texture./ ਸਿੰਚਾਈ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।</p> <p>Choose combination of statements which indicate need to irrigate crops./ ਕਥਨਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜੋ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।</p> <p>(A) A and B</p> <p>(B) A, B and C</p> <p>(C) A, B, C and D</p> <p>(D) A and C</p>			
123.	<p>The process of loosening and turning of soil is called /ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਛਿੱਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਰਾਦਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ</p> <p>(A) irrigation and manuring/ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਖਾਦ ਪਾਉਣਾ</p> <p>(B) digging and winnowing /ਖੁਦਾਈ ਅਤੇ ਛੱਟਣਾ</p> <p>(C) tilling and ploughing /ਜ਼ਿਤਣਾ ਅਤੇ ਹੋਲ ਵਾਹਣ</p> <p>(D) harvesting and storage /ਖੋਣ ਅਤੇ ਭੁਡਣਾ</p>			

124.	In the absence of which of the following, will photosynthesis not occur in leaves?/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਦ ਵਿੱਚ, ਪੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ?	
	(A) Guard cells/ ਗਾਰਡ ਸੈਲ	(B) Chlorophyll /ਕਲੋਰੋਫਿਲ
	(C) Vacuole /ਵੈਕੂਓਲ	(D) Space between cells/ ਸੈਲਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਵਿੱਖ
125.	Which of the following statements is/are correct? /ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ/ਸਹੀ ਹੈ?	
	(i) All green plants can prepare their own food./ਸਾਰੇ ਹਰੇ ਪੈਂਦੇ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।	
	(ii) Most animals are autotrophs./ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜਾਨਵਰ ਆਟੋਟ੍ਰੋਫ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।	
	(iii) Carbon dioxide is not required for photosynthesis./ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।	
	(iv) Oxygen is liberated during photosynthesis./ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸਲੇਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਆਕਸੀਜਨ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।	
	Choose the correct answer from the options below./ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਚੁਣੋ।	
	(A) (i) and (iv)	(B) (ii) only
	(C) (ii) and (iii)	(D) (i) and (ii)
126.	Anushka wanted to buy a gift made of animal fibre obtained without killing the animal. Which of the following would be the right gift /ਅਨੁਸਕਾ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਫਾਈਬਰ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਤੋਹਫਾ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਤੋਹਫਾ ਹੋਵੇਗਾ?	
	(A) Woolen shawl /ਉੱਨੀ ਸਾਲ	(B) Silk scarf /ਰੇਸਮ ਸਕਾਰਫ
	(C) Animal fur cap/ ਜਾਨਵਰ ਫਰ ਟੋਪੀ	(D) Leather jacket/ ਚਮੜੇ ਦੀ ਜੈਕੱਟ
127.	Which of the following statements is/are true for sexual reproduction in plants? /ਪੈਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਪ੍ਰਜਨਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ/ਸਹੀ ਹੈ?	
	(i) Plants are obtained from seeds./ ਪੈਂਦੇ ਬੀਜਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।	
	(ii) Two plants are always essential. /ਦੋ ਪੈਂਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।	
	(iii) Fertilisation can occur only after pollination. /ਪਰਾਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਖਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।	
	(iv) Only insects are agents of pollination. /ਸਿਰਫ ਕੀਤੇ ਹੀ ਪਰਾਗਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਕ ਹਨ।	
	Choose from the options given below./ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੋ।	
	(A) (i) and (iii)	(B) (i) only
	(C) (ii) and (iii)	(D) (i) and (iv)
128.	Arnav visited a forest near his town with his classmates and his teacher. As they were entering the forest, their class teacher told them not to make noise in the forest as noise could disturb/ਅਰਨਵ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਆਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲਾਸ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰੈਲਾ ਨਾ ਪਾਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੋਰ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।	
	(A) birds /ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ	(B) animals /ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ
	(C) both birds and animals /ਪੰਛੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ	(D) plants /ਪੈਦਿਆਂ ਨੂੰ
129.	Which of the following is not the name of a tree?/ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰੁੱਖ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ?	
	(A) Teak /ਟੀਕ	(B) Sal /ਸਾਲ
	(C) Porcupine/ ਪੋਰਕੁਪਾਈਨ	(D) Kachnar //ਕਚਨਾਰ

130.	Seas and oceans are full of water on earth. However, a very small percentage of water present on earth is available for us. This percentage is roughly/ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਅਤੇ ਸਾਗਰ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਗਭਗ ਹੈ		
	(A) 0.006%	(B) 0.06%	
	(C) 0.6%	(D) 6%	
131.	A man digging the ground near a water body found that the soil was moist. As he kept digging deeper and deeper he reached a level where all the spaces between particles of soil and gaps between rocks were filled with water. The upper limit of this layer is called/ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਜਲ-ਸਰੋਤ ਦੇ ਕੇਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਗਿੱਲੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਢੂੰਘੀ ਤੋਂ ਢੂੰਘੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਣਾਂ ਅਤੇ ਚਟਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਪਾੜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਪਰਤ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ		
	(A) water level /ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ	(B) water table/ ਢੂਮੀ ਜਲ-ਸਰੋਤ	
	(C) groundwater /ਧਰਤੀ ਰੇਠਲਾ ਪਾਣੀ	(D) water limit. /ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੀਮਾ	
132.	The amount of water recommended by the United Nations for drinking, washing, cooking and maintaining proper hygiene per person per day is a minimum of /ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਪੀਣ, ਧੋਣ, ਖਾਣ ਪਕਾਉਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਫ਼ਾਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਹੈ।		
	(A) 5 litres	(B) 15 litres	
	(C) 30 litres	(D) 50 litres	
133.	Water polluted by various human activities causes a number of water borne diseases. Which of the following is not a water borne disease? / ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?		
	(A) Cholera/ ਹੈਜ਼ਾ	(B) Typhoid /ਟਾਈਫਾਈਡ	
	(C) Asthma /ਦਮਾ	(D) Dysentry /ਪੇਚਸ	
134.	Which of the following is a part of inorganic impurities of the sewage? /ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੀਵੇਜ ਦੀਆਂ ਅਕਾਰਬਨਿਕ ਅਸੂਧੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ?		
	(A) Pesticides /ਕੀਟਨਾਸਕ	(B) Urea/ ਯੂਰੀਆ	
	(C) Phosphates /ਫਾਸਫੇਟਸ	(D) Vegetable waste/ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੁੱਹਦ	
135.	Which of the following is not a source of waste water? / ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?		
	(A) Sewers /ਸੀਵੇਰ	(B) Homes/ ਘਰ	
	(C) Industries/ ਉਦਯੋਗ	(D) Hospitals /ਹਸਪਤਾਲ	
136.	A beggar wrapped himself with a few layers of newspaper on a cold winter night. This helped him to keep himself warm because /ਇੱਕ ਭਿਖਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਠੰਡੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪਰਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਪੇਟ ਲਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਰਮ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ		
	(A) friction between the layers of newspaper produces heat /ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਵਿੱਚਲੀ ਰਗੜ ਗਰਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ	(B) air trapped between the layers of newspaper is a bad conductor of heat. /ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਸੀ ਹੋਈ ਹਵਾ ਗਰਮੀ ਦਾ ਮਾੜਾ ਸੰਚਾਲਕ ਹੈ।	
	(C) newspaper is a conductor of heat. /ਅਖਬਾਰ ਗਰਮੀ ਦਾ ਸੰਚਾਲਕ ਹੈ।	(D) newspaper is at a higher temperature than the temperature of the surrounding. / ਅਖਬਾਰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ	

		ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਤਾਪਮਾਨ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
137.	Raghav and Vrinda measured their body temperature. Vrinda found her's to be 98.6 °F and Raghav recorded 37°C. Which of the following statement is true? /ਰਾਘਵ ਅਤੇ ਵਰਿੰਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਮਾਪਿਆ। ਵਰਿੰਦਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਤਾਪਮਾਨ 98.6 °F ਅਤੇ ਰਾਘਵ ਨੇ 37°C ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੱਚ ਹੈ?	
	(A) Vrinda has a higher body temperature than Raghav /ਵਰਿੰਦਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਰਾਘਵ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚਾ ਹੈ	(B) Vrinda has a lower body temperature than Raghav/ ਵਰਿੰਦਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਰਾਘਵ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ
	(C) Both have normal body temperature /ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਸਾਧਾਰਨ ਹੈ	(D) Both are suffering from fever /ਦੋਵੇਂ ਬੁਖਾਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ
138.	Iron pillar near the Qutub Minar in Delhi is famous for the following facts. Which of these facts is responsible for its long stability?/ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਤੁਬਮੀਨਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਥੰਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਤੱਥ ਇਸਦੀ ਲੰਬੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ?	
	(A) It is more than 7 metres high/ ਇਹ 7 ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉੱਚਾ ਹੈ	(B) It weighs about 6000 kg. /ਇਸ ਦਾ ਭਾਰ ਲਗਭਗ 6000 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ।
	(C) It was built more than 1600 years ago. /ਇਹ 1600 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।	(D) It has not rusted after such a long period. /ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜੰਗਾਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ।
139.	An EVS teacher of class V shows a video of different types of animals like reptiles, and amphibians and discuss about them. The most appropriate objective of the activity is to draw attention of students to /ਪੱਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਈ.ਵੀ.ਐੱਸ. ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੱਪਾਂ, ਅਤੇ ਜਲ-ਥਲੀ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪਿੱਛਾ ਲਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ?	
	(A) show food items /ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿਖਾਓ	(B) observe variation in animals and their living /ਜਾਨਵਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖੋ
	(C) Names the animals/ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ	(D) Importance of animals /ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ

140.	<p>A school trip has been organized to visit to jaisalmer during summer season by EVS teacher. The students are taken to fields where rainwater harvesting is done and are asked to prepare a case study report about rainwater harvesting. The purpose of such a trip is to: /ਈਵੀਐਸ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਜੈਸਲਮੇਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੌਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Make students understand how the human mind can solve problems that are not solved by the nature/ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਉਹਨਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ 2 Such activities not only help the learners enjoy the time outside the class but also allow them to learn the importance of water conservation /ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ 3 helps students in learning how to write case study /ਕੇਸ ਅਧਿਐਨ ਲਿਖਣਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ
	<p>(A) 1,2 and 3</p>
	<p>(B) 1 and 2</p>
	<p>(C) 2 and 3</p>
	<p>(D) 1 and 3</p>
141.	<p>Which among the following considerations would an EVS teacher keep in mind while designing a group activity in the his class /ਇੱਕ ਈਵੀਐਸ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੂਹਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਡਿਜਾਈਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Engage the interests of the children /ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ 2 Appeal equally to boys and girls /ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ 3 Use expensive material/ ਮਹੱਿੰਗੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ 4 Appeal to children of all religious and cultural backgrounds/ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੇਕੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ
	<p>(A) 1,2 and 4</p>
	<p>(B) 1, 3 and 4</p>
	<p>(C) 2 and 4</p>
	<p>(D) 2 and 3</p>
142.	<p>NCF 2005 has not recommended any prescribed curriculum and text- books for EVS for class I and II. The most appropriate reason for this/ NCF 2005 ਨੇ ਕਲਾਸ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹੈ</p>
	<p>(A) EVS is only for class III Onwards /ਈਵੀਐਸ ਸਿਰਫ਼ ਤੀਜੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਈ ਹੈ</p>
	<p>(B) Learners in class I and II cannot read and write/ਜਮਾਤ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ</p>
	<p>(C) To Provide contextual environment /ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ</p>
	<p>(D) To reduce the load of curriculum /ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ</p>
143.	<p>-----is the first school where children start their initial learning----- ਪਹਿਲਾ ਸਕੂਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੂਆਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ</p>
	<p>(A) Family/ ਪਰਿਵਾਰ</p>
	<p>(B) Primary school/ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ</p>
	<p>(C) Play school /ਪਲੇ ਸਕੂਲ</p>
	<p>(D) Society/ ਸਮਾਜ</p>

(A) A- I, B- II, C- III, D- IV	(B) A- III, B- IV, C- I, D- II
(C) A- IV, B- III, C- II, D- I	(D) A- II, B- I, C- IV, D- III
145.	<p>Assertion (A) : At memory level, teaching is nothing but learning the subject matter by rote Reason (R): As against reflective level, the memory level is highly thoughtful Choose the correct from the following/ਕਥਨ (A): ਯਾਦਦਾਸਤ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਅਧਿਆਪਨ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਚੱਟ ਕੇ ਸਿੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਾਰਨ (R): ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਪੱਧਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਯਾਦਦਾਸਤ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ</p>
	<p>(A) Both (A) and (R) are true ਦੇਵੇਂ (A) ਅਤੇ (R) ਠੀਕ ਹਨ</p>
	<p>(C) (A) is true, but (R) is false./ (A) ਠੀਕ ਹੈ ਅਤੇ (R) ਗਲਤ ਹੈ</p>
	<p>(B) Both (A) and (R) are false/ ਦੇਵੇਂ (A) ਅਤੇ (R) ਗਲਤ ਠੀਕ ਹਨ</p>
	<p>(D) (A) is false, but (R) is true./ (A) ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ (R) ਗਲਤ ਹੈ।</p>
146.	<p>The teacher with 50 students class, wants them to participate in an activity which involves maximum number of senses to enable to enhance learning, for the purpose he have to follow the suitable activity of/50/ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਵਾਲਾ ਅਧਿਆਪਕ, ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸੰਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਿਹੜੀ ਹੋਵੇਗੀ?</p>
	<p>(A) Organizing field visit to some popular places /ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਥਾਨਾਂ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਦੌਰੇ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਾ</p>
	<p>(B) Using relevant smart class teaching-learning materials/ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਾਰਟ ਕਲਾਸ ਅਧਿਆਪਨ-ਸਿਖਲਾਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ</p>
	<p>(C) Encouraging debate and discussion among groups /ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ</p>
	<p>(D) Inviting resource persons from community to demonstrate their skills /ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੇ ਰਿਸੋਰਸ ਪਰਸਨ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣੇ</p>
147.	<p>Which of the following can be more helpful in learning about the "Mountains and Agriculture" through ICT?/ ICT ਦੁਆਰਾ "ਪਹਾੜਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ" ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਧੇਰੇ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?</p>
	<p>(A) Projector /ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ</p>
	<p>(B) Slides /ਸਲਾਈਡਾਂ</p>
	<p>(C) Video /ਵੀਡੀਓ</p>
	<p>(D) Recorder /ਰਿਕਾਰਡਰ</p>

148.	<p>Which of the following are the major socialization agencies / ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਨ</p> <ol style="list-style-type: none"> Community / ਭਾਈਚਾਰਾ Family / ਪਰਿਵਾਰ Same group / ਸਮਾਨ ਸਮੂਹ Formal Educational Institutions / ਰਸਮੀ ਵਿਦਿਆਰਥ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 		
	(A) II, III and IV	(B) I, II, III and IV	
	(C) I and III	(D) I, II and III	
149.	<p>A teacher intends to conduct remedial classes for some students who are not responding satisfactorily. Which type of evaluation she/he would undertake for choosing students for her/his remedial classes? / ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਉਪਚਾਰਕ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਪਚਾਰਕ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇਗਾ?</p>		
	(A) Summative evaluation / ਸੰਖੇਪ ਮੁਲਾਂਕਣ	(B) Diagnostic evaluation / ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ	
	(C) Assessment of portfolios / ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ	(D) Competency based evaluation / ਯੋਗਤਾ ਆਧਾਰਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ	
150.	<p>Special attention given to students with or without special needs is called _____ / ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਨੂੰ _____ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ</p>		
	(A) Integrated education / ਐਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ	(B) General education / ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ	
	(C) Remedial education / ਉਪਚਾਰਕ ਸਿੱਖਿਆ	(D) Special education/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ	